

PODSTAWEK (39) *sb m*

o jasne; -stawek; - stawk- (31), -stawk- (2); -stawk- : -stawk- *Leop* (11:1), *BibRadz* (9:1), *SarnStat* (1:1); e *prawdopodobnie jasne* (tak w -ek).

sg *N* podstawek (1). ◇ *G* podstawku (2) *WujJud PowodPr*, podstawka (1) *BielSjem*. ◇ *A* podstawka (2) [w *znacz.* 4.], podstawek (1) [w *znacz.* 1.]. ◇ *I* podstawki(e)m (3). ◇ *pl N* podstawki (2). ◇ *G* podstawk(o)w (7). ◇ *A* podstawki (15). ◇ *I* podstawki (2), [podstawkami]. ◇ *L* podstawkach (3); -ach (2) *BibRadz*, *CzechEp*, -ách (1) *BudBib*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde także XVII – XVIII w.*

1. *To, na czym coś się opiera, podpora, podpórka; basis Vulg, PolAnt, Cn; subiculum, subiectio, substructio, succedaneum tergum, suggestum, suggestus Cn* (31) : I mowił Pan ku Moizeffowi/ rzękać: Vczyniż y Wánnę Miedziáną z podftawkim ku vmywaniu *Leop Ex* 30/18, *Ex* 36/24 [2 r.], 26 [2 r.], 30 [2 r.], 4.*Reg* 16/17, 25/13, 16; áby nořili [...] Słupy ktore bywáią około Sieni z Podftáwki/ Kołki/ Powrozy/ y wřzythki przypráwy y naczynia kniem náležáće *BibRadz Num* 4/32, *Ier* 52/17, 20; Niewiaftá/ dziewká/ wnidzie ná gorę by kozá/ Nie trzebá iey podftáwká/ koniá/ áni wozá. *BielSjem* 17; [Dwá flupy/ iedno morze/ ćielcow dwánaście miedziánych/ ktorzy ftháli pod podftáwkami *Leop Ier* 52/20, *Ier* 52/17].

podstawek czego (10): *Leop Lev* 8/11; [niech wykonajá] Przybytek y namiot iego/ Wierzch iego/ Kolcá iego/ y Defzczki/ Drażki/ Słupy/ y Podftáwki ich. *BibRadz Ex* 35/11; Y poftáwili gi [ołtarz] ná podftáwkách iego *BibRadz 1.Esdr* 3/3, *Ex* 35/17, *Num* 4/31; Tefz vczynił vmywálnią miedziáną/ y podftáwek iey miedziány ze zwierćiadly *BudBib Ex* 38/8, *Ex* 38/10, 12, 14, 1.*Esdr* 3/3.

podstawek do czego (1): Z ktorych [dwóch tysięcy i czterystu syklów] pořprawował Podftáwki do Drzwi Przybytku zgromádzienia *BibRadz Ex* 38/30.

podstawek około czego (1): pořprawował [...] Podftáwki około Sieni *BibRadz Ex* 38/31.

podstawek u czego (1): pořprawował [...] Podftáwki v drzwi do řieni/ y kołki wřzytki do Przybytku *BibRadz Ex* 38/31.

podstawek pod co (1): Ná řtronie tefz pułnocnej (było) obwieřzenia řto łokiet: słupow (do) nich dwádzieřciá/ y podftáwkw pod nie miedziánych dwádzieřciá *BudBib Ex* 38/11.

W charakterystycznych połączeniach: podstawki miedziane (3), *ryte, srebrne* (3).

Przen (1) :

Szereg: »podstawek i podpora« (1): Prawdá iř było wáżne potykánie Iozuego: ále wáżnieyřze ręce Moyzeřzowe do Pána Bogá vřtáwicznie (choć v nas bez podftáwku y podpory řwieckiey) podnořzone. *PowodPr* 20.

a. *Podwaliny ziemi [czego]* (2) : Náczym podftáwki iey vgruntowane řá? *Leop Iob* 38/6; *CzechEp* 283.

2. *Przedłużenie dachu poza mur, okap* (1) : Proiectura – Podftáweck poktorim zczieká woda przedářek. *Calep* 857a.

3. *Istota rzeczy* (1) : ále ná Wieczery Páńřkiey/ chleb nie zořtáie chlebem/ áni wino winem/ iedno zwirzchnie áccidencya álbo ofoby/ iáko białořć/ wielkořć/ okrągłořć y řmák chlebá y winá/ bez řadnego podftáwku (*řine subiecto*) zořtáią. *WujJud* 164.

[*W połączeniu szeregowym*: tak iż iedno łáme zwierzchnie ołoby á przypadłości/ álbo włáności chlebá y winá/ bez żadney iftoty/ y bez żadnego podłtawká á bez żadney rzeczy podległey zołtawáią. *WujPosN 1584 I 214 (Linde).*]

4. *Zastępcą; suffectus vicarius JanStat (6) : MetrKor 38/286; PaprUp I4v*; w ten czás/ gdy łam Vrzędnik/ á łług Páńłkich do łiebie nie ma/ náznáczyć Włodárzowi drugiego podłtawká/ áby tego dogładał *GostGosp 108*; vłtawiamy: áby łami Piłárze v łádów łiádáli/ á odpráwowáli ludzie nie przez podłtawki. *SarnStat 563, 565*; [Te urzėdy zelżyły sie i zatrudniły w wypełnieniu powinności swych podstawkami. *PismaPolit 203*].

Szeregi: »porucznik alias podstawek« (1): Item aby kałdy kthołzbykolwyek łłubá przyył, szám ołzobá szwoyá a nyepzełporucznyka alias podłtawka łluzyl *MetrKor 38/286*.

[»surogator albo podstawek«: Surogatorów albo podstawków na urzėdy z tych przyczyn przyjąć nie možeme, że tych urzėdników [...] wiary, cnoty i wszelaki przystojności cały i nienaruszoniej być znamy *AktaSejmikPozn 1587 50.*]

Synonimy: 1. *podpora, podspodek*; 2. *przeddaszek*; 3. *podstać, podstata*; 4. *porucznik, surogator*.

Cf [**PODSTAWNIK**]

KW, MM